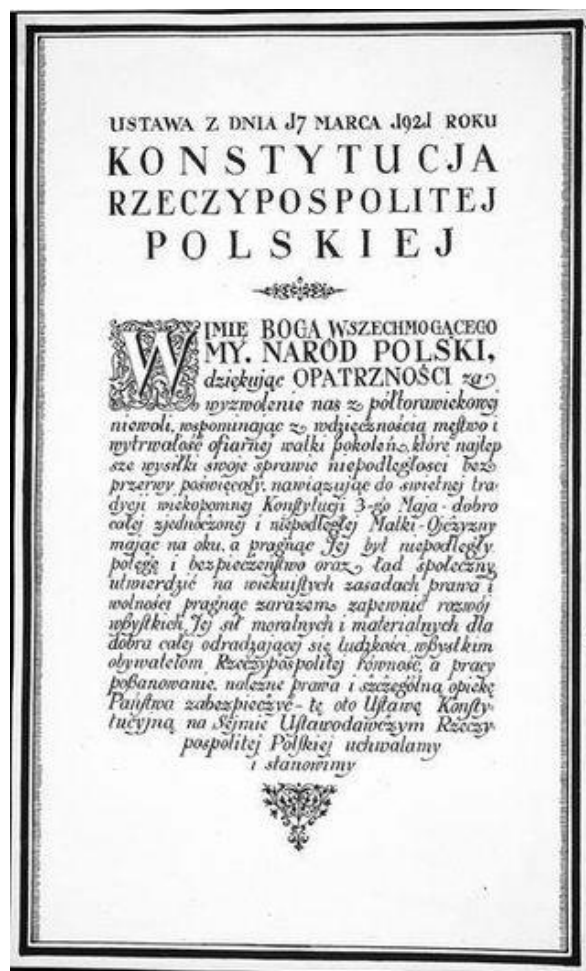

Gazeta

Konstytucyjna

XXV Liceum Ogólnokształcące im. Generalowej Jadwigi
Zamoyskiej w Poznaniu

(MMXXI)

Konstytucja marcowa

Jak wiemy, dużo się mówi o najważniejszych dokumentach prawnych na przestrzeni lat w Polsce. Mamy tu oczywiście na myśli konstytucje. Istotne jest wspomnieć, że obchodzimy nawet święto Konstytucji 3 maja, wspominając przy tym to ważne dla losów Polski wydarzenie. Jednak czy ktokolwiek wie, czym jest Konstytucja marcowa i jakie miała znaczenie w historii naszego kraju?

Otóż Konstytucja marcowa jest to ustawa z dnia 17 marca 1921 roku. Odzyskanie przez Polskę niepodległości po 123 latach oraz wojna z bolszewikami w 1920 roku stworzyły konieczność określenia ustroju odrodzonego państwa. Dlatego 10 lutego 1919 roku zebrał się Sejm Ustawodawczy, by uchwalić Małą Konstytucję, którą określała zasady funkcjonowania państwa. Projektów ustawy zasadniczej było dużo. Ostatecznie podczas debaty parlamentarnej wygrał projekt prawicy, która domagała się parlamentu dwuizbowego, który wybierałby głowę państwa. Dzięki tym wydarzeniom 17 marca 1921 roku uchwalono Konstytucję marcową. Większość jej postanowień weszła w życie natychmiast po wyborach do sejmu i senatu w 1922 r.

Ludzie po jej uchwaleniu bardzo się radowali i świętowali na ulicach Warszawy, a sami posłowie wraz z Józefem Piłsudski, który pełnił rolę Naczelnika Państwa udali się do katedry św. Jana na mszę świętą. Sama Konstytucja przestała obowiązywać w chwili wejścia w życie Konstytucji kwietniowej z 1935 roku.

Eryk

Jan

KONSTYTUCJA MARCOWA – JAK TO DZIAŁAŁO?

Konstytucja marcowa została uchwalona 17 marca 1921 roku. Została uchwalona przez sejm ustawodawczy i opublikowana 1 czerwca 1921 roku. Ustawa ta wprowadziła do Polski system trójwładzy.

Sejm i senat były wybierane co pięć lat i sprawowały władzę ustawodawczą i miały uprawnienia do nowelizacji konstytucji oraz ustalania praw, podatków i budżetu państwa. Prezydent był wybierany przez Zgromadzenie Narodowe co siedem lat i sprawował władzę wykonawczą. Podpisywał on ustawy i miał prawo rozwiązywać sejm ze zgodą większości senatu. Władza sądownicza, czyli sądy i trybunały nie posiadały w świetle Konstytucji marcowej żadnych kompetencji.

Konstytucja przewidywała demokratyczne prawo wyborcze do sejmu. Wprowadzała system rządów parlamentarno-gabinetowych i zapewniała władzy ustawodawczej przewagę nad władzą wykonawczą. Wybory w latach 1921 – 1935 były powszechne, równe, bezpośrednie, tajne i proporcjonalne. W wyborach można było brać udział od 21 roku życia do senatu, a od 30 do sejmu. Polacy, którzy chcieli brać bierny udział w wyborach musieli mieć ukończone 25 lat do sejmu i 40 do senatu.

Podstawowymi obowiązkami obywateli były: wierność dla państwa, przestrzeganie jego praw, ponoszenie świadczeń i ciężarów publicznych ustanowionych na mocy ustawy i służba w wojsku, która w dzisiejszych czasach nie jest już obowiązkowa. Natomiast do praw obywatela należała: ochrona życia, wolności i mienia bez względu na różnicę pochodzenia, narodowości, rasy czy religii,

a także równość wszystkich wobec prawa.

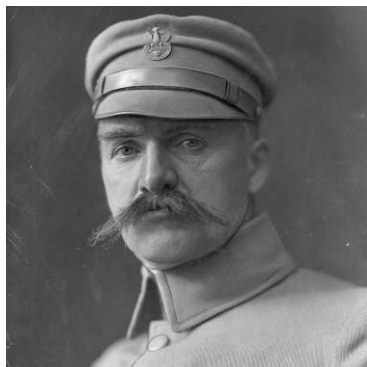
Państwo zostało podzielone na województwa, powiaty i gminy miejskie i wiejskie, stanowiące jednostki samorządu terytorialnego. Konstytucja przewidywała wprowadzanie samorządu terytorialnego o szerokiej samodzielności, zgodnie z zasadą decentralizacji.

Konstytucje marcową 23 kwietnia 1935 roku zastąpiła Konstytucja kwietniowa.

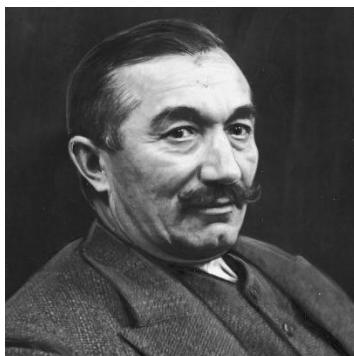
Julia

Sara

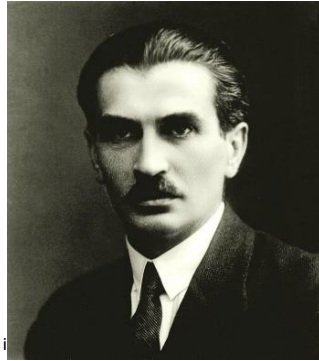
Politycy wobec konstytucji marcowej

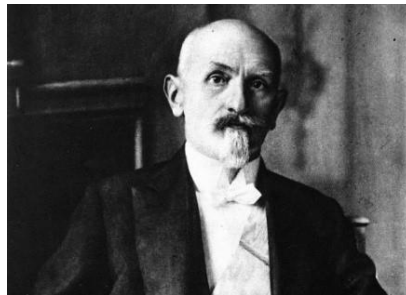
Józef Piłsudski (1867-1935) - 10 lutego 1919 roku zebrał się Sejm Ustawodawczy, który 20 lutego uchwalił tzw. małą konstytucję mającą na celu ustalać tymczasowe przypisy i zasady ustrojowe państwa. Na jej mocy Sejm powierzył dalsze sprawowanie władzy Józefowi Piłsudskiemu, w roli Naczelnika Państwa do czasu uchwalenia konstytucji. Sejm zaczął też pracować nad uchwaleniem nowej ustawy zasadniczej (konstytucji). W 1920 roku Piłsudski przyjął tytuł Marszałka Polski - najwyższy tytuł wojskowy. 17 marca 1921 roku została na dobre uchwalona konstytucja marcowa.

Wincenty Witos (1874-1995) - jeden z polskich polityków, działacz społeczny oraz trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polski. Stanowisko premiera objął w czasie wojny polsko-bolszewickiej. W 1921 roku, 17 marca podczas jego rządów została uchwalona konstytucja marcowa, która zakończyła proces zmagania o kształt ustrojowy II Rzeczypospolitej. Przewodniczenie Radzie Ministrów powtórzył jeszcze dwa razy - w 1923 oraz 1926 roku.

Maciej Rataj (1884-1940) - polityk, marszałek Sejmu oraz zastępca Prezydenta Rzeczypospolitej. Był działaczem ludowym i publicystą. Został wiceprezesem Komisji konstytucyjnej. Jej przewodniczącym był Władysław Seyda, który często opuszczał posiedzenia. Z tego powodu Rataj mógł kierować pracami Komisji, co pozwoliło mu w dużym stopniu przyczynić się do opracowania konstytucji marcowej.

Stanisław Wojciechowski (1867-1935) - polityk, który przyczynił się do powstania konstytucji marcowej. Od 16 stycznia 1919 do 9 czerwca 1920 roku był ministrem spraw wewnętrznych. Zajmując takie stanowisko w tym konkretnym okresie musiał zostać wymieniony w tym artykule. Został wybrany przez Zgromadzenie Narodowe na stanowisko prezydenta Rzeczypospolitej 20 grudnia 1922 roku, czyli po śmierci Gabriela Narutowicza.

Józef Buzek (1873-1936) - polski polityk, ekonomista oraz poseł na Sejm Ustawodawczy. Rząd Jędrzeja Moraczewskiego (stworzony w 1918 roku) utworzył w styczniu 1919 roku biuro konstytucyjne. Zostały w nim opracowane trzy projekty konstytucji marcowej. Twórcą jednej z propozycji był właśnie Buzek. Jego projekt konstytucji Polski jako państwa federalnego został jednak odrzucony przez sejm.

Patrycja

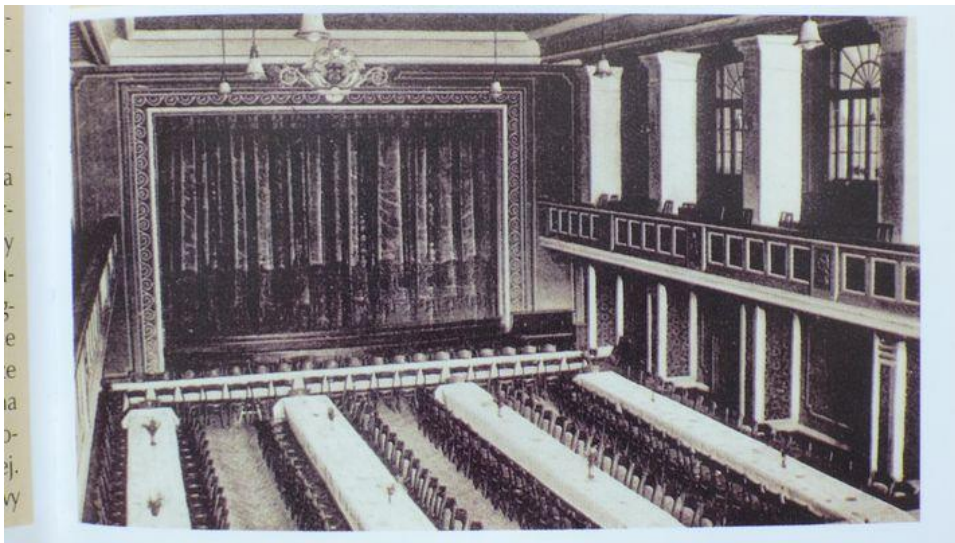
Zuzanna

Filip Ż.

Zapraszamy do kina

Kino zagraniczne w latach dwudziestych

Chociaż filmy kolorowe i dźwiękowe dopiero zaczynały się pojawiać, światowe kino było już bardzo rozwinięte. Kino nieme przeżywało swój najlepszy czas w historii, filmy takie jak „Brzdąc” czy „Gorączka złota” Charliego Chaplina budziły emocje widzów z całego świata. W latach dwudziestych kino dopiero stawało się jedną z najważniejszych dziedzin sztuki, lecz właśnie wtedy swój początek miało wiele gatunków filmowych, bez których nie wyobrażamy sobie dzisiejszej kinematografii. W roku 1920 miała miejsce premiera niemieckiego filmu „Gabinet doktora Caligari” w reżyserii Roberta Wiene. Jest on uznawany za jeden z pierwszych horrorów w historii kina. Polscy widzowie także mieli szansę go zobaczyć, gdyż był on wyświetlany także w naszym kraju. W latach dwudziestych powstał jeszcze inny ważny dla kinematografii horror: „Nosferatu – Symfonia grozy” w reżyserii Friericha Wilchelma Murnaua. Był to także pierwszy film o wampirach, zresztą inspirowany powieścią Brama Stokera „Dracula”.

Za jeden z najważniejszych filmów lat dwudziestych uważany jest radziecki obraz „Pancernik Potiomkin” reżyserowany przez Sergiusza Eisensteina. Dzięki nowatorskiemu montażowi i poruszaniu ważnego w tamtych czasach tematu rewolucji 1905 roku, film ten na zawsze zapisał się w historii kina.

W latach dwudziestych swój rozkwit przeżywała także komedia. Powstały takie filmy jak: „Generał” Bustera Keatona czy „Gorączka złota” Charliego Chaplina. Od początku lat dwudziestych na ekranach kin pojawiał się także duet aktorów Stan Laurel i Oliver Hardy, szerzej znanych jako Flip i Flap.

W 1927 roku powstał jeden z najważniejszych filmów science-fiction, czyli „Metropolis” niemieckiego reżysera i scenarzysty Fritza Langa. Zachwyty widzów budziły przede wszystkim, jak na tamte czasy niesamowite, efekty wizualne. Zwieńczeniem tego owocnego dla kina dziesięciolecia było pierwsze rozdanie Oscarów w 1929 roku. Nagroda ta jest dzisiaj najważniejszym filmowym wyróżnieniem.

Filip W.

Kadr z filmu „Nosferatu – symfonia grozy” 1922r.

Plakat do filmu „Pancernik Potiomkin” 1925r.

PRODUKCJE POLSKIE

Dla Ciebie Polsko (1920)

Cud nad Wisłą – pochodzący z 1921 roku film uznawany jest za pierwszy olbrzymi przebój kina narodowego. Wpisywał się w tendencje patriotyczne związane ze świeżo odzyskaną niepodległością

Śpiewak jazzbandu (1927)

Pan Tadeusz (1928) – produkcja nakręcona z okazji dziesięciolecia odzyskania niepodległości. W oryginalnej wersji trwała ponad 3 godziny, dzisiaj dostępne są 124 minuty.

Mocny człowiek (1929) – realizacji podjął się Henryk Szaro, jeden z najwybitniejszych polskich reżyserów dwudziestolecia międzywojennego.

Fabula skupia się na postaci nieudolnego pisarza, który za sprawą zbrodni zdobywa genialną, tytułową powieść i ogłasza się jej autorem, co przynosi mu sławę i pieniądze. Jednak demony przeszłości dają o sobie znać i fałszywy geniusz musi podjąć walkę z własnym sumieniem. Film nawiązuje do modnej wówczas fascynacji koncepcją nadczłowieka, choć tak naprawdę główny bohater stanowi jej kompletne zaprzeczenie.

Na Sybir – produkcja Henryka Szaro, opowiadająca o rewolucji 1905 roku. Młoda jest zakochana w dzielnym Ryszardzie Prawdżicu, który należy do ruchu oporu, za co zostaje zesłany na katorgę wraz ze swoją ukochaną. W jej rolę wcieliła się Jadwiga Smosarska – największa kobieca gwiazda rodzimego kina dwudziestolecia międzywojennego. Film ten doczekał się dość interesującego zabiegu, jakim było udźwiękowienie go w siedem lat od premiery (niemy oryginał to 1930 rok.)

Moralność pani Dulskiej (1930) – bardzo luźna adaptacja książkowego oryginału. Zachował się tylko w wersji wizualnej, gdyż dźwięk nagrywany był osobno na płytach gramofonowych, których nie udało się zachować.

Pod Twoją obronę (1933) - Film wpisuje się w nurt patriotyczno-katolicki, który miał się całkiem dobrze w tamtym okresie. To historia młodego i dzielnego lotnika, który w czasie pokazu ulega wypadkowi i zostaje sparaliżowany. Młodzian zostaje cudownie ozdrowiony podczas finału pielgrzymki na Jasną Górę. Prawdziwym reżyserem filmu był Józef Lejtas, ale nie pojawił się w czołówce, bo żydowskie nazwisko mogło wywołać kontrowersje wśród katolickich widzów.

Młody Las (1934), również dotyczy wydarzeń z 1905 roku i opowiada o buncie uczniów warszawskiego gimnazjum, który wybuchł podczas kłótni z prorosyjskim nauczycielem historii. Jednym z aktorów grających w tej produkcji był Mieczysław Cybulski.

Antek policmajster (1935) – komedia o ulicznym handlarzu, który przez przypadek osądzony jest o działalność przeciwko carowi, w wyniku dziwnemu zbiegu okoliczności, wchodzi w posiadanie munduru tytułowego policmajstra i zaczyna być traktowany z honorami. To klasyczna komedia pomyłek, w której prostoduszny spryciarz robi w dudka carskich frajerów.

Mateusz

Mistrzostwa Polski w piłce nożnej 1921

Druga edycja oficjalnych mistrzostw Polski w piłce nożnej mężczyzn, a pierwsza dokończona oraz zakończona wyłonieniem triumfatora (mistrzostwa Polski 1920 zostały bowiem przerwane na skutek trwającej wojny polsko-bolszewickiej). Organizatorem rozgrywek był Polski Związek Piłki Nożnej (PZPN).

Zwycięzca rozgrywek (Cracovia)

Źródło: <https://sport.onet.pl/pilka-nozna/cracovia-pierwszy-mistrz-polski-w-futbolu/sc5ez>

Całą rywalizację przeprowadzono systemem mieszanym (quasi ligowym) w roku kalendarzowym 1921, jako sezonie (tzw. cyklem "wiosna-jesień"). Zmagania decydującej fazy mistrzostw (fazy finałowej) trwały 70 dni – od 21 sierpnia 1921 do 30 października 1921. W 20 spotkaniach (18 rozstrzygniętych i 2 remisowych) - rozegranych w jej ramach - uzyskano 84 bramki, co daje średnią 4,20 gola na mecz. Tytuł mistrza Polski wywalczyła Cracovia, a koronę króla strzelców - jej zawodnik - Józef Kałuża, zdobywca 9 trafień. Wzorem sezonu 1920 utrzymano podział kraju na pięć okręgów piłkarskich: krakowski, lwowski, łódzki, poznański i warszawski. Regulamin mistrzostw ustalono na początku 1921, a przyjęto podczas 2. Walnego Zgromadzenia PZPN, zorganizowanego w dniach 14–15 lutego 1921 w Krakowie.

Według niego, ogólnokrajowe zmagania o tytuł mistrzowski odbyły się w cyklu "wiosna-jesień" i w trzech klasach rozgrywkowych: Klasach A (występujące w nich drużyny miały walczyć o mistrza Polski), Klasie B (przydzielono do niej zespoły rezerw drużyn z Klasy A, a także po jednej drużynie z okręgu warszawskiego i łódzkiego) oraz Klasie C. Zmagania klas A przeprowadzono dwufazowo – na wiosnę rozgrywki okręgowe w pięciu grupach wyłoniły mistrzów pięciu okręgów (krakowskiego, lwowskiego, łódzkiego, poznańskiego i warszawskiego), którzy jesienią rywalizowali między sobą w turnieju finałowym o tytuł mistrza Polski (systemem ligowym – „każdy z każdym, mecz i rewanż”). Wywalczenie tytułu mistrza Polski nie dawało prawa występu w fazie finałowej następnej edycji.

Adam
Szymon

Kuchenne plotki Panny Marianny

Idąc z postępem, Panie łączą pracę zawodową z prowadzeniem domu. Powstaje coraz więcej kursów doskonalenia sztuki kulinarnej. Powinno być tanio, szybko i pomysłowo. Dziewczęta w szkołach średnich już są do tego przygotowywane. Coraz popularniejsza staje się również prasa kobieca i książki kucharskie, w których pojawia się coraz więcej zagranicznych potraw. W ostatnim czasie furorę robi kuchnia francuska i żydowska.

Jednak my dzisiaj proponujemy powrót do naszej rodowitej kuchni i w związku z nadchodzącą wiosną polecamy łatwe i szybkie pączusie.

- I. Wymieszaj ze sobą jogurt, mąkę, 2 jajka, proszek do pieczenia i cukier.
- II. Na dobrze rozgrzany olej nakładaj łyżką porcje ciasta, wykładaj łyżką cedzakową na ręcznik papierowy.
- III. Posyp cukrem pudrem i gotowe.

Marianna

Przygotowali Uczniowie klasy 1A-2 (dziennikarskiej) XXV Liceum Ogólnokształcącego im. Generałowej Jadwigi Zamoyskiej w Poznaniu

